

N:o 52.

Ank. till Riksd. kansli den 29 april 1904, kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om samäganderätt, till lag om ändrad lydelse af 94 § skiftesstadgan samt till lag om ändrad lydelse af 29 § i lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring.

Genom proposition, n:o 86, af den 26 sistlidne februari, hvilken af båda kamrarne blifvit till lagutskottet hänvisad, har Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagda, i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, föreslagit Riksdagen att antaga
dels förslag till lag om samäganderätt, af den lydelse här nedan angifves;
dels följande förslag till

L a g

om ändrad lydelse af 94 § skiftesstadgan.

Härigenom förordnas, att 94 § skiftesstadgan skall erhålla följande ändrade lydelse:

Skall hemman eller hemmansdel, som undergått laga skifte, klyfvas, då böra därvid samma grunder, som för ägoskiften i allmänhet i denna
Bih. till Riksd. Prot. 1904. 7 Saml. 43 Häft. (N:o 52.)

stadga äro föreskrifna, iakttagas, dock att underställning till ägodelningsrätt i fråga om skiftesantalet icke må äga rum, utan så är, att skiftesmannen och gode männen anse nödigt tilldela någon delägare ett större antal skiften, än hemmanet vid laga skiftet erhållit, och detta antal därjämte öfverstiger det, som enligt 87 § högst tillåtes. Har hemman eller hemmansdel, som hör till ett större skifteslag, kommit i fleres gemensamma ägo, och vill någon delägare, utan att söka laga skifte å hela skifteslaget, erhålla sin ägolott i den mindre samfälligheten från öfriga delägares utbruten, vare han därtill berättigad, dock skall i fråga om vitsord till klyfning af hemmansdel gälla hvad därom finnes särskildt stadgadt. Har utbrytningen blifvit af landtmätare efter mätning och ägornas gradering verkställd, äge den med förrättningen missnöjde att däruti hos ägodelningsrätten söka rättelse i den för andra ägoskiften bestämda ordning; dock skall sådan hemmansklyfning ej ligga i vägen för sedermera sökt laga skifte, och må förty någon fastställelse därå af ägodelningsrätten icke meddelas.

Är hemmansklyfning sökt och upplyses, att enligt domstols förordnande de ägor, som ansökningen afser, skola för delägarnes samfällda räkning utbjudas till försäljning, skall med klyfningen anstå, till dess sig visat, huruvida försäljning kommer till stånd.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1905.

dels ock följande förslag till

L a g

om ändrad lydelse af 29 § i lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring.

Häri genom förordnas, att 29 § i lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring skall erhålla följande ändrade lydelse:

1 mom. Hvad i denna lag är stadgadt om hemman skall med den inskränkning, som här nedan sägs, gälla äfven om hemmansdel, som genom hemmansklyfning eller ägostyckning tillkommit, så ock i tillämpliga delar om hvarje under särskildt nummer i jordeboken upptagen lägenhet, som ej tillkommit genom afsöndring. Vid ägostyckning å sådan lägenhet skall, i stället för att mantal åsättes hvarje lott, bestämmas det inbördes förhållande, efter hvilket lotterna skola deltaga i utgörandet af lägenhetens allmänna utskylder och besvär.

Är hemmansdel eller lägenhet, som här afses, till läge och beskaffenhet sådan, att den företrädesvis ägnar sig till byggnadstomt eller består dess värde till hufvudsaklig del i vattenfall, fiske eller annan dylik förmån, eller i byggnader, eller andra anläggningar, må ej emot delägares bestridande klyfning äga rum, där den pröfvas lända honom till förfång.

2 mom. I fråga om klyfning och afsöndring skall hvad som gäller om lägenhet, som ej tillkommit genom afsöndring, jämväl tillämpas å för alltid afsöndrad lägenhet; dock att från lägenhet, som sist är sagd, ytterligare afsöndring för alltid må ske utan inskränkning till viss del af ägovidden.

Denna lag skall lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1905. Hvad här ofvan är föreskrifvet angående klyfning af afsöndrad lägenhet skall, utan hinder af hvad 31 § af lagen om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring innehåller angående äldre lägenheter, jämväl å dem äga tillämpning.

Ifrågavarande proposition är föranledd af Riksdagens skrifvelse till Konungen den 19 april 1899, däri Riksdagen anhöll om utarbetande af lag till reglerande af de rättsförhållanden, som uppkomma i följd af samäganderätt till fast eller lös egendom.

Efter det i anledning af denna framställning förslag till lagbestämmelser i ämnet utarbetats inom lagbyrån samt landtmäteristyrelsens utlåtande infordrats öfver de delar af förslagen, som innefattade ändringar i de för ägodelning gällande författningar eller i andra hän-

senden berörde förhållanden, som hade samband med skiftesväsendet, undergingo förslagen grundlagsenlig granskning inom högsta domstolen. Därvid framställdes emot desamma åtskilliga erinringar, hvilka för- anledde förslagens omarbetning i flera hänseenden, hvarefter beslöts aflåtande till Riksdagen af nu förevarande proposition.

Då utskottet nu går att afgifva utlåtande öfver de i propositionen innefattade lagförslagen och därvid i första rummet har att yttra sig öfver förslaget till lag om samäganderätt, vill utskottet till en början fästa uppmärksamheten därå, att detsamma enligt den af Kungl Maj:t ifrågasatta lydelsen icke skulle komma att äga tillämpning å lös egen- dom af hvad slag som helst, utan allenast å sådan, som kan hänföras under beteckningen lös sak, d. v. s. utgör ett fysiskt föremål. Alla rättigheter af hvad art som helst, hvilka tillhöra flera gemensamt, skulle alltså vara från den föreslagna lagens tillämpningsområde uteslutna. Enligt utskottets uppfattning föreligger intet giltigt skäl för en så stark begränsning. Visserligen torde betänkligheter möta mot att ut- sträcka lagens tillämpning till alla rättigheter, som samfällt tillhöra två eller flera personer, men däremot torde utan olägenhet lagens bestäm- melser kunna vinna tillämpning å sådana bevis om rättigheter, som i den allmänna rörelsen behandlas i likhet med lösa saker; och utskottet har af denna anledning funnit sig böra i förslagets 1 § vidtaga ändring, åsyftande att med lös sak i nämnda hänseende likställa aktie, obligation och skuldebref.

Hvad sedermera vidkommer det sätt, hvarpå samäganderättsförhål- landena af förslaget reglerats, har utskottet icke funnit något att erinra emot bestämmelserna om rätt för delägare, som önskar upplösning af samäganderätten, att påkalla den samfällda egendomens försäljning. Genom den befogenhet, som enligt förslaget tillkommer rätten, att pröfva därom gjord framställning och sålunda, där synnerligen viktiga skäl möta mot försäljning af samfällt egendom vid en viss tidpunkt, icke meddela förordnande därom, och med de garantier, lagförslaget i öfrigt innehåller emot försäljning till pris, understigande den samfällda egendomens verkliga värde, synes tillräcklig säkerhet vara beredd emot obehörig användning af delägars upplösningsvitsord.

En synnerligen viktig uppgift för ifrågavarande lagstiftning är naturligtvis att trygga den samfällda egendomens ändamålsenliga för- valtning under bestående egendomsgemenskap och förhindra, att i följd af stridigheter därutinnan emellan delägarne egendomen kommer att ligga obrukad. Förslaget har i detta hänseende anvisat två särskilda utvägar. Därest delägarne ej enas i viss fråga rörande förvaltningen,

skall det sålunda enligt förslaget tillkomma rätten att skilja emellan delägarne och bestämma, huruvida åtgärden i fråga skall verkställas eller ej; hvaremot, om stadigvarande oenighet angående förvaltningen visar sig råda emellan delägarne, förvaltningen skall öfverlämnas till en af rätten utsedd god man. Jämväl i annat afseende innebär lagförslaget en åtskillnad emellan det fall, då oenigheten emellan delägarne är stadigvarande, och det, då tvisten gäller allenast en viss förvaltningsåtgärd. I förstnämnda händelse skall nämligen rättens beslut om förordnande af god man gå i verkställighet utan hinder af förd klagan; i senare fallet åter får åtgärd, som af rätten föreskrifves, ej vidtagas förr än rättens beslut vunnit laga kraft. Detta sistnämnda förhållande är onekligen ägnadt att högst väsentligt förringa nyttan af en hänvändelse till rätten, då ju en delägare genom att anföra besvär skulle kunna under en lång tid förhindra en för delägarne till äfventyrs mycket behöflig och fördelaktig förvaltningsåtgärds verkställande. För att förebygga denna olägenhet har inom utskottet ifrågasatts meddelande af bestämmelse, att jämväl rättens beslut om vidtagande af viss förvaltningsåtgärd finge bringas till verkställighet, äfven om klagan däremot fördes. Utskottet har emellertid funnit afsevärda betänkligheter häremot möta, särskildt då den af rätten föreskrifna åtgärden är af större omfattning. De delägare, som motsatt sig åtgärden, kunde därigenom komma att i väsentlig mån kränkas i sitt intresse. Om t. ex. rätten på yrkande af en delägare förordnade om verkställande af en ombyggnad af en fastighet, och detta beslut bragtes i tillämpning, innan detsamma vunnit laga kraft, skulle det ju blifva omöjligt för klagande delägare att härutinnan vinna rättelse, äfven om beslutet vid pröfning i högre instans befundes oriktigt.

Med hänsyn till ofvan angifna svårigheter har utskottet ansett lämpligast, att bestämmelsen om rättens afgörande af viss förvaltningsfråga ur förslaget utgår och att jämväl för det fall, att tvisten gäller endast viss åtgärd, det medel tillitas, som för stadigvarande oenighet emellan delägarne blifvit anvisadt, eller öfverlämnande af förvaltningen till god man. Utskottet har i detta syfte ur förslaget uteslutit 3 § samt vidtagit jämkning i 4 §:s ordalydelse.

Genom denna förändring skulle äfven vissa andra fördelar vinnas än den, som nyss framhållits. Dels skulle domstolarna befrias från det för dem måhända mindre lämpliga åliggandet att ingå i pröfning af förvaltningsåtgärder, som understundom kunde erfordra alldeles speciell teknisk sakkunskap och där afgörandet borde bero på en praktiskt affärsmässig beräkning af framtida möjligheter till vinst eller förlust. Dels kunde saken af underrätten vida snabbare afdömas, då det enda

faktum rätten hade att fastställa vore, huruvida oenighet föreläge eller ej. Skulle däremot afgöras vare sig huruvida en viss åtgärd borde företagas eller huruvida »stadigvarande» oenighet mellan delägare vore rådande, kunde en ganska långvarig procedur uppstå, hvarigenom lagens goda verkningar i vissa fall helt och hållet komme att eluderas. Och någon olägenhet för delägarne synes ej kunna uppkomma däraf, att förvaltningen sålunda skulle utan vidare omgång kunna uppdragas åt en god man. Ty, så snart delägarne blifva ense, äga de ju rätt att själfva återtaga förvaltningen.

I öfrigt har utskottet icke ansett sig böra föreslå någon saklig ändring i förslaget till lag om samäganderätt. Utskottet har visserligen icke förbisett, att bestämmelserna om forum i förslagets 19 § kunna, då fråga är om löst gods, i åtskilliga fall bereda svårigheter att få frågor om förvaltning eller försäljning af sådant gods pröfvade, men å andra sidan möta svårigheter att i fråga om forum finna andra föreskrifter, som i alla afseenden äro tillfredsställande. Hvad exempelvis angår den nära till hands liggande utvägen att förlägga behandlingen af ifrågavarande ärenden till någon af delägarnes personliga forum, skulle, där delägarne äro många, härigenom kunna förorsakas, att frågor angående en och samma egendom komme att anhängiggöras vid flera olika domstolar. För öfrigt må uppmärksammas, att de af Kungl. Maj:t föreslagna bestämmelserna om forum synnerligen väl lämpa sig i fråga om fast egendom och att reglering af samäganderättsförhållandena till dylik egendom, hvilka utan fråga äro de vanligast förekommande, är af ojämförligt mycket större betydelse än hvad lös egendom angår.

I formellt afseende har utskottet vidtagit några smärre jämkningar i förslaget. Desamma torde i allmänhet ej tarvfa särskild förklaring; endast beträffande det föreslagna tillägget till 20 § anser sig utskottet böra nämna, att detsamma tillkommit för att förebygga den missuppfattningen, att de allmänna bestämmelserna om villkoren för förmyndares rätt att sälja omyndigs fasta egendom skulle i fråga om försäljning af samfällad fast egendom, hvari omyndig äger del, tillämpas jämte de i nu föreliggande förslag meddelade föreskrifter därutinnan.

Mot förslagen till lagar om ändrad lydelse af 94 § skiftesstadgan och 29 § af lagen om hemmansklyfning m. m. har utskottet icke funnit något att erinra.

Under åberopande af det anförda får utskottet alltså hemställa:

1:o) att Riksdagen, under förklarande, att det i propositionen innefattade förslag till lag om sam-

äganderätt icke kan i oförändradt skick bifallas, ville i anledning af propositionen för sin del antaga följande

Lag

om samäganderätt.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Äro två eller flera samfällt ägare af fastighet eller lös sak, tillkomme enhvar af dem viss lott i godset. Lotterna vare för lika räknade, där ej annat förhållande kan visas.

1 §.

Äro två eller flera samfällt ägare af fastighet eller lös sak, eller tillhör aktie, obligation eller skuldebref två eller flera samfällt, tillkomme enhvar af dem viss lott i godset. Lotterna vare för lika räknade, där ej annat förhållande kan visas.

2 §.

Samfällt gods må af delägarne nyttjas efter ty de kunna sämjas. För förfogande öfver godset i dess helhet eller för vidtagande af åtgärd i godsets förvaltning erfordras samtliga delägares samtycke; dock må åtgärd, som för godsets bevarande tarfvas och ej tål uppskof, utan hinder däraf att någon delägare i följd af sjukdom, frånvaro eller annan orsak är ur stånd att i åtgärden deltaga, af öfriga delägare vidtagas.

2 §.

För förfogande öfver *det samfällta godset* i dess helhet eller för vidtagande af åtgärd i godsets förvaltning erfordras samtliga delägares samtycke; dock må åtgärd, som för godsets bevarande tarfvas och ej tål uppskof, utan hinder däraf att någon delägare i följd af sjukdom, frånvaro eller annan orsak är ur stånd att i åtgärden deltaga, af öfriga delägare vidtagas.

Kungl. Maj:ts förslag:

Utskottets förslag:

3 §.

Kunna ej delägarne enas i viss fråga, som angår godsets förvaltning eller nyttjande, äge på ansökan af delägare rätten efter omständigheterna skilja dem emellan. Finner rätten åtgärd i förvaltningen böra vidtagas, uppdrage rätten åt delägare eller annan att i egenskap af god man åtgärden utföra.

4 §.

Yppas mellan delägarne stadigvarande oenighet rörande godsets förvaltning eller nyttjande, äge på ansökan af delägare rätten förordna, att godset under viss tid skall omhänderhafvas af god man, som af rätten utses. Till god man må och delägare förordnas.

5 §.

Den, som enligt 4 § blifvit utsedd till god man, åligger att godset till delägarnes samfällda bästa förvalta. Vill han godset bortlega, äge makt därtill, dock ej för längre tid än förordnandet afser eller, där fråga är om fast egendom, till den fardag, som infaller näst efter det sagda tid gått till ända.

Behållen afkastning af godset varde af gode mannen för hvarje år mellan ägarne fördelad.

3 §.

Kunna delägarne ej enas rörande godsets förvaltning eller nyttjande, äge på ansökan af delägare rätten förordna, att godset under viss tid skall omhänderhafvas af god man, som af rätten utses. Till god man må ock delägare förordnas.

4 §.

Den, som enligt 3 § blifvit utsedd till god man, åligger att godset till delägarnes samfällda bästa förvalta. Vill han godset bortlega, äge makt därtill, dock ej för längre tid än förordnandet afser eller, där fråga är om fast egendom, till den fardag, som infaller näst efter det sagda tid gått till ända.

Behållen afkastning af godset varde af gode mannen för hvarje år mellan ägarne fördelad.

Kungl. Maj:ts förslag:

6 §.

Varda före utgången af den tid, gode mannens förordnande afser, delägarne ense att återtaga förvaltningen af godset, och göra de därom anmälan hos rätten, eller varder hos rätten upplyst, att godset blifvit för gemensam räkning försåldt eller att någon delägare löst de andre ut eller att gemenskapen annorledes upphört, varde gode mannen af rätten entledigad.

7 §.

Enhvar delägare i samfällt gods äge, där ej annorledes är mellan honom och öfriga delägare aftaladt, hos rätten söka, att godset för gemensam räkning utbjudes till försäljning å offentlig auktion; dock må förordnande om utbudande ej meddelas, där annan delägare visar synnerliga skäl för anstånd.

8 §.

Är samfäll fastighet sådan, att tillämpning af föreskrifterna om hemmansklyfning kan ifrågakomma, och har delägare i fastigheten väckt fråga om fastighetens försäljning; vill annan delägare att gemenskapen skall upplösas genom klyfning, gifve det till känna, innan ansökningen varder af första domstol afgjord. Upplyses, att klyfning blifvit i laga ordning sökt, låte rätten frågan om försäljning hvila, till dess sig visat, huruvida på den ansökan klyfning kommer till stånd;

Bih. till Riksd. Prot. 1904. 7 Saml. 43 Häft.

Utskottets förslag:

5 §.

Enhvar delägare i samfällt gods, *hvarom i 1 § sägs*, äge, där ej annorledes är mellan honom och öfriga delägare aftaladt, hos rätten söka, att godset för gemensam räkning utbjudes till försäljning å offentlig auktion; dock må förordnande om utbudande ej meddelas, där annan delägare visar synnerliga skäl för anstånd.

7 §.

Är samfäll fastighet sådan, att tillämpning af föreskrifterna om hemmansklyfning kan ifrågakomma, och har delägare i fastigheten gjort ansökan om fastighetens försäljning; vill annan delägare att gemenskapen skall upplösas genom klyfning, gifve det till känna, innan ansökningen varder af första domstol afgjord. Upplyses, att klyfning blifvit i laga ordning sökt, låte rätten frågan om försäljning hvila, till dess sig visat, huruvida på den ansökan klyfning kommer till stånd;

Kungl. Maj:ts förslag:

är ej ansökan om klyfning gjord, gifve rätten nödig tid därtill. Kommer någon i högre rätt och visar, att klyfning blifvit sökt, må fastigheten ändock gå till försäljning, ehvad klyfningen kommer till stånd eller icke.

9 §.

Förordnar rätten, att gods skall utbjudas till försäljning å offentlig auktion, nämne rätten en god man att ombesörja auktionen och fördela köpeskillingen samt, där fråga är om fastighet, utfärda köpebref.

10 §.

I sammanhang med förordnande om offentlig auktion bestämme rätten ock, där sådant af någon delägare yrkas, ett pris, hvarunder godset ej må försäljas. Är fråga om försäljning af fastighet, däri omyndig har del, skall sådant pris utsättas, ändå att yrkande därom ej framställes.

I öfrigt varde försäljningsvillkoren bestämda af gode mannen.

11 §.

Auktion, hvarom i denna lag är fråga, skall, efter det laga kraft åkommit rättens beslut om auktionen, hållas så snart ske kan; dock att, där någon delägare är i konkurstillstånd försatt, gode mannen ej äger makt att godset försälja, så länge sagde delägares lott tillhör konkursboet.

12 §.

Gode mannen drage försorg, att försäljningsvillkoren äfvensom tid och ort för auktionen varda på lämpligt sätt kungjorda.

Utskottets förslag:

är ej ansökan om klyfning gjord, gifve rätten nödig tid därtill. Kommer någon i högre rätt och visar, att klyfning blifvit sökt, må fastigheten ändock gå till försäljning, ehvad klyfningen kommer till stånd eller icke.

8 §.**9 §.****10 §.****11 §.**

Kungl. Maj:ts förslag:

13 §.

Äro samtliga delägare vid auktionen tillstädes och varda de öfverens om antagande eller förkastande af anbud, som å auktionen göres, skall vid deras beslut bero; dock att, där fråga är om fastighet, hvori omyndig har del, försäljning ej må ske, utan den omyndiges andel varder betald efter det enligt 10 § utsatta pris.

Varda delägarne ej ense, efter ty nyss är sagdt, gälle högsta anbudet såsom antaget, där det ej understiger pris, som enligt 10 § må vara utsatt. Är lott i samfäll fastighet särskildt in-tecknad, och uppgår den på sådan lott belöpande andel i den bjudna köpskillingen icke till beloppet af den gäld, för hvilken lotten på grund af in-teckning häftar, må ej anbudet antagas, med mindre ägare af öfriga lotter det medgifva.

14 §.

Hafva, efter det förordnande om auktion meddelats, delägarne träffat öfverenskommelse om auktionens inställande, gifve de gode mannen det till känna; och vare, där det skett, förordnandet förfallet.

Lag samma vare, där auktion ej leder till godsets försäljning.

15 §.

Hvad i 18 kap. handelsbalken är för syssloman stadgadt i fråga om ansvarighet och redovisning, så ock om arvode och ersättning för kostnader, skall gälla äfven för god man, som i denna lag afses.

Utskottets förslag:

12 §.

Äro samtliga delägare vid auktionen tillstädes och varda de öfverens om antagande eller förkastande af anbud, som å auktionen göres, skall vid deras beslut bero; dock att, där fråga är om fastighet, hvori omyndig har del, försäljning ej må ske, utan den omyndiges andel varder betald efter det enligt 9 § utsatta pris.

Varda delägarne ej ense, efter ty nyss är sagdt, gälle högsta anbudet såsom antaget, där det ej understiger pris, som enligt 9 § må vara utsatt. Är lott i samfäll fastighet särskildt in-tecknad, och uppgår den på sådan lott belöpande andel i den bjudna köpskillingen icke till beloppet af den gäld, för hvilken lotten på grund af in-teckning häftar, må ej anbudet antagas, med mindre ägare af öfriga lotter det medgifva.

13 §.

14 §.

Kungl. Maj:ts förslag:

16 §.

Kostnad, som enligt denna lag gjorts för förvaltning af samfällt gods eller för auktion, skola samtliga delägare vidkännas, enhvar i förhållande till sin lott.

17 §.

Ej må någon till god man förordnas, utan att han därtill samtyckt. Vill den, som är till god man förordnad, befattningen frånträda och gitter han visa skälig orsak; varde af rätten entledigad. På ansökan af delägare äge ock rätten entlediga god man, när skäl därtill äro.

18 §.

Beslut om förordnande eller entledigande af god man, som i 4 § sägs, gånge utan hinder af förd klagan i verkställighet.

Är god man förordnad att ombesörja auktion, hvarom i denna lag är fråga, och har rättens beslut om auktionen vunnit laga kraft, träde gode mannen till sin befattning utan hinder däraf, att klagan föres öfver det beslut, hvarigenom han förordnats. Föres klagan öfver beslut, hvarigenom rätten entledigat god man, som sist är nämnd, gånge beslutet icke dess mindre i verkställighet.

19 §.

Laga domstol i fråga, som afses i 3, 4 eller 7 §, vare, ehvad frågan rörer löst eller fast gods, allmän underrätt i den ort, där godset finnes.

Utskottets förslag:

15 §.

16 §.

17 §.

Beslut om förordnande eller entledigande af god man, som i 3 § sägs, gånge utan hinder af förd klagan i verkställighet.

Är god man förordnad att ombesörja auktion, hvarom i denna lag är fråga, och har rättens beslut om auktionen vunnit laga kraft, träde gode mannen till sin befattning utan hinder däraf, att klagan föres öfver det beslut, hvarigenom han förordnats. Föres klagan öfver beslut, hvarigenom rätten entledigat god man, som sist är nämnd, gånge beslutet icke dess mindre i verkställighet.

18 §.

Laga domstol i fråga, som afses i 3 eller 6 §, vare, ehvad frågan rörer löst eller fast gods, allmän underrätt i den ort, där godset finnes.

Kungl. Maj:ts förslag:

Domstol, hos hvilken gjorts ansökan, som föranledt god mans tillsättande, tillkomme ock att upptaga fråga om gode mannens entledigande och om förordnande af annan i hans ställe.

20 §.

Hvad i denna lag finnes stadgadt äge ej tillämpning i fråga om ägor, som vid skifte af jord blifvit undantagna för delägarnes allmänna behof eller eljest äro samfällda för flera fastigheter, de där till någon del hafva sina ägor genom skifte eller eljest åtskilda; ej heller vare i något fall lagens föreskrifter tillämpliga i afseende å oskift fiskevatten.

Beträffande egendomsgemenskap mellan äkta makar eller delägare i oskift dödsbo eller dem, som äro i bolag samman eller äro redare i samma fartyg eller deltaga i samma grufvrörelse, gälle hvad därom är särskildt stadgadt.

Utskottets förslag:

Domstol, hos hvilken gjorts ansökan, som föranledt god mans tillsättande, tillkomme ock att upptaga fråga om gode mannens entledigande och om förordnande af annan i hans ställe.

19 §.

Hvad i denna lag finnes stadgadt äge ej tillämpning i fråga om ägor, som vid skifte af jord blifvit undantagna för delägarnes allmänna behof eller eljest äro samfällda för flera fastigheter, de där till någon del hafva sina ägor genom skifte eller eljest åtskilda; ej heller vare i något fall lagens föreskrifter tillämpliga i afseende å oskift fiskevatten.

Beträffande egendomsgemenskap mellan äkta makar eller delägare i oskift dödsbo eller dem, som äro i bolag samman eller äro redare i samma fartyg eller deltaga i samma grufvrörelse, gälle hvad därom är särskildt stadgadt.

Hvad i 22 kap. 3 § ärfdebalken och 4 kap. 8 § jordabalken stadgas skall ej äga tillämpning i fråga om försäljning enligt denna lag af samfölld fast egendom, hvori omyndig äger del.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1905.

2:o) att det i propositionen framlagda förslag till lag om ändrad lydelse af 94 § skiftesstadgan måtte af Riksdagen antagas; samt

3:o) att jämväl det i propositionen innefattade förslag till lag om ändrad lydelse af 29 § i lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyfning, ägostyckning och jordafsöndring måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 29 april 1904.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.

Herrar *Zetterstrand* och *Lindhagen* hafva begärt få antecknadt, att de icke deltagit i ärendets behandling inom utskottet.